

Öppet är det nya svarta inom digitalisering. Hur kan vi hjälpa varandra att sy ihop en digital basgarderob?

Samverkan, samfinansiering och öppen källkod – H22

Om mig & agenda

- maria.dalhage@digg.se
 - Community manager NOSAD
 - Leder expertområde Open Source
1. Vad gör DIGG inom open source
 2. Dela med mig av goda exempel som inspirerat mig. (NOSAD)

Vårt uppdrag

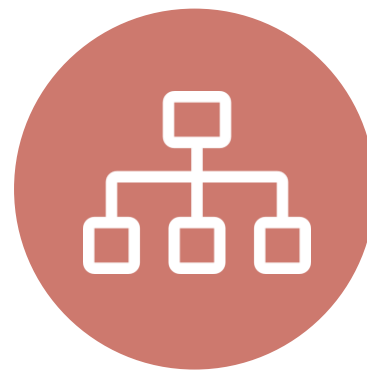
Vi ska samordna och stötta den offentliga förvaltningens digitalisering

Vi ska följa upp och analysera samhällets digitalisering.

Vi ska hjälpa regeringen att fatta välinformerade beslut.

Vi ansvarar för Sveriges digitala infrastruktur.

Så här lyckas vi!

Innovation

Uppnås när vi återanvänder
och inte börja om från början

Arbetssätt

Öppen källkod skapar delaktighet och
samarbete över organisationsgränser

Infrastruktur

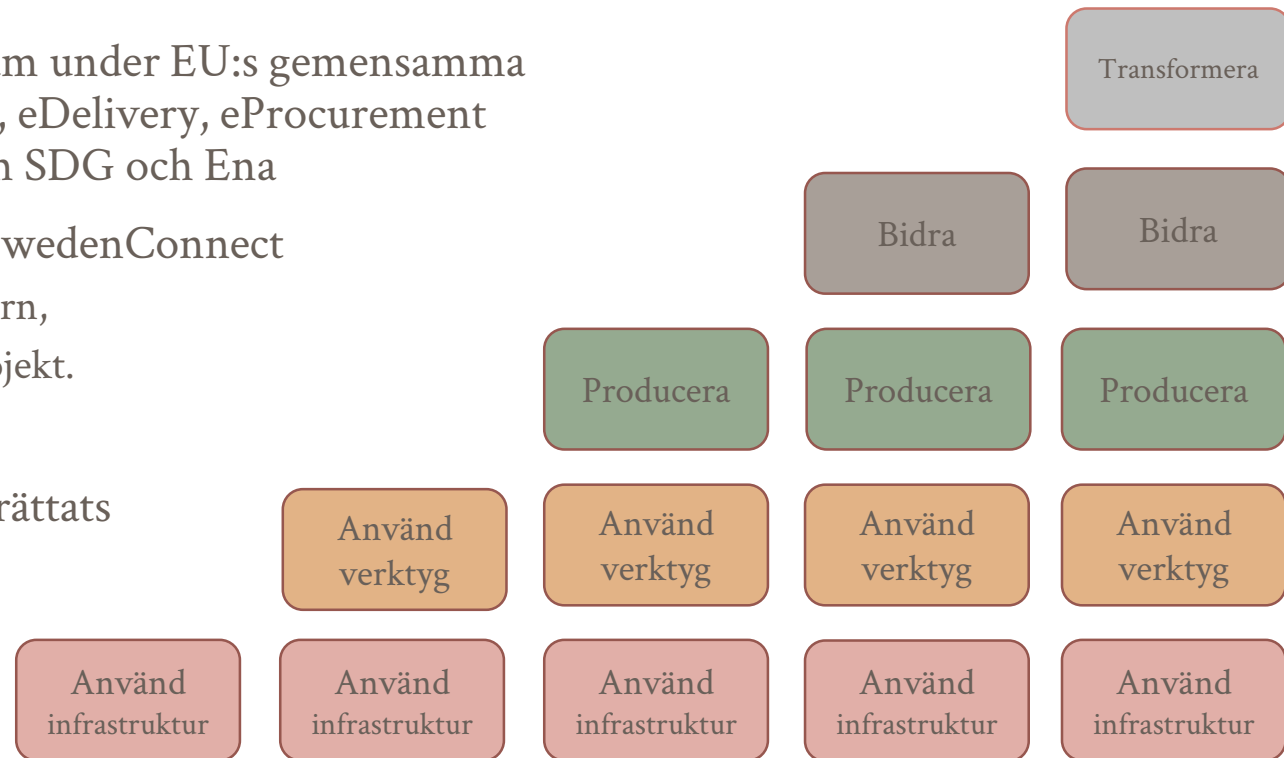
Interoperabilitet möjliggörs via
öppna standarder och öppen källkod

Data

Interoperabilitet krävs för att
utbyta, återanvända och
kombinera digitala resurser.

Vad gör DIGG inom området Open Source?

- Policy sedan 2019
- Förvaltar de lösningar som tagits fram under EU:s gemensamma ramverk såsom CEF: eID, eSignatur, eDelivery, eProcurement och eInvoicing samt byggblock inom SDG och Ena
- Finns på Github: DiggSweden och SwedenConnect
 - Dataportalen, DCAT-AP-processorn,
 - Covidbevis samt bidrag till EU-projekt.
 - eID federationen
- En expertgrupp Open Source har inrättats på DIGG 2022

Vilka styrningar har Sverige kopplat till open source?

2009

eDelegationen: Den offentliga förvaltningens e-tjänster bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på **öppna standarder** samt använda sig av **programvara som bygger på öppen källkod**

Regeringens digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D) ”Medveten användning av lösningar i öppen källkod och standarder ”

2017

Tallinnförordningen:

Använda mer av open source och/eller öppna standarder vid anskaffning och utveckling av IT-system.

Underlätta (åter-) användning av open source så att privata aktörer och civilsamhället kan använda dessa.

European Interoperability Framework (EIF) Offentlig sektor ska utöver användning av öppen källkod bidra till relevanta öppen källkods-projekt.

2021

Digital Europe Programme (DIGITAL) Programmen bör uppmuntra öppen källkod för att möjliggöra återanvändning, öka förtroendet och transparens.

2022

Strassburg Deklarationen

Använda öppen källkod för att stärka samarbetet mellan offentliga förvaltningar

Främja en rättvis omfördelning av värdet som skapas med öppen källkod, särskilt för dem som producerar och delar öppen källkod.

NOSAD

NOSAD – Network Open Source and Data

Nätverk för kunskapsdelning

<https://nosad.se>

25 Digitala workshop

70 presentationer

500 prenumeranter av nyhetsbrev

NOSAD

Utmaningar med att dela data och kod

Vilka utmaningar kring öppen källkod möter du i din organisation?

- **Avsaknad av riktlinjer** för att bidra till befintliga öppna projekt.
- De riktlinjer som finns motarbetar samarbete (e.g. att kommentarer i kod skall vara på svenska).
- Internt utvecklad programvara får sekretess-status per default.
- Saknas licenser på internt utvecklad programvara → kan inte inkorporera delar i öppna projekt.
- **Bristfällig beställar-och kravställarkompetens**
- Mycket mindre marknadsföring av open-source, för att det inte alltid finns ett företag bakom
- **Vissa myter om open-source ett hinder**
- Open Source är till sin natur långsiktigt och i situationer med begränsade resurser nedprioriteras ofta den typen av investeringar - speciellt om det inte finns en etablerad kultur och metod.

Rekommenderade inspelningar och Lästips!

Allt finns tillgängligt på <https://nosad.se>

Öppna data som en naturlig del av verksamheten

Rekommenderade inspelningar

- Samverkan öppna data inom offentlig sektor
- Mer datadriven utveckling genom den nationella datastrategin och europeiska dataområden

Lästips

- Rekommendationer för samverkan och delning av data, teknik och kunskap inom myndighetsdrivna öppna data-ekosystem | Johan Linåker, Per Runesson Lunds universitet
- Forskningsrapport - Samarbete kring öppna data plattformar inom öppna ekosystem med privata och offentliga aktörer: En fallstudie av JobTech Dev och TrafikLab | Johan Linåker, Per Runesson, Lunds universitet

Government-as-a-Platform

"The whole point of Government-as-a-Platform is to encourage the private sector to build applications that government didn't consider or doesn't have the resources to create."

--- O'Reilly, 2011 ---

"FRÅN EGO TILL EKO"

"Samarbete ledde till 30% fler annonser i Platsbanken"

NOSAD

Sambandet mellan öppna data och öppen källkod

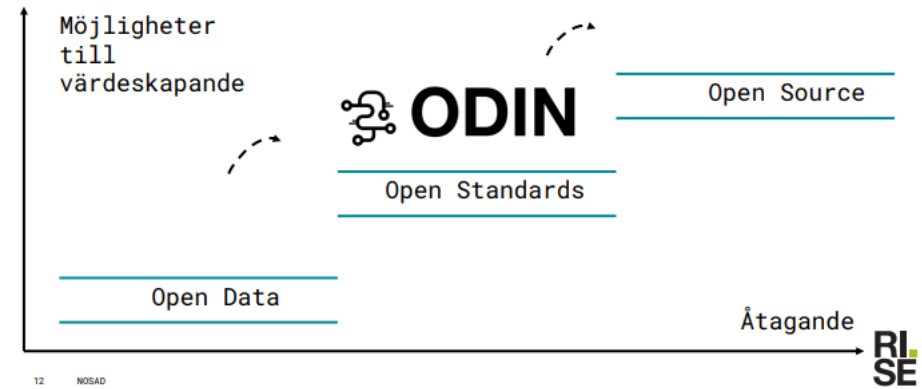
Rekommenderade inspelningar

- Introduktion till öppen programvara
- Samarbete kollektivtrafiksektorn
- Öppna data för ett hållbart godstransportsystem

Frågor som besvaras:

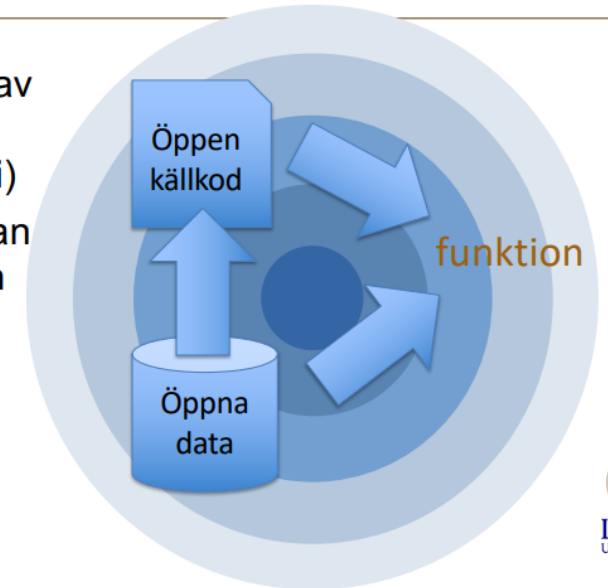
- På vilket sätt skiljer sig privata aktörer från offentlig sektor när det kommer till att dela öppna data?
- Hur kan privat och offentlig sektor samarbeta för att möjliggöra för datadelning?

Målbild: en öppen digital infrastruktur för mobilitet i Norden

Samspel mellan öppen källkod och data

- Data blir allt mer styrande av funktionalitet (maskininlärning, autonomi)
- Öppen källkodsplattform kan användas för att samla och aggregera data
- Ekosystem av samspel

Öppen källkod som strategi

Rekommenderade inspelningar

- Samarbete kollektivtrafiksektorn
- e-Arkiv med öppen källkod

1. Att välja, utvärdera och använda en e-arkivlösning baserat på öppen källkod
2. Egenutveckling vs COTS
3. Hur gör man för att lyfta frågan internt?

Lästips:

Rapport långsiktig informationshantering E-arkiv.pptx
(gitlab.com)

In-house utveckling og open source

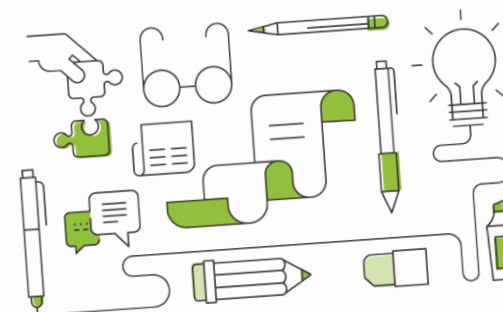
- Leverandørmarkedet
 - Begrenset kunnskap/erfaring om nye åpne dataformater
 - Mye proprietære dataformater → "black box"
 - Utdatert utviklingsmetodikk → veldig vannfall basert
- "Alle" land/regioner prøver å løse utfordringen - nasjonal/regional reiseplanlegging og åpen data
- Kollektivbransjen er ekstremt drevet av offentlige penger → Mer deling er en åpenbar gevinst

ENTUR

Viktiga slutsatser i rapporten

- Marknaden för e-arkiv
 - Utvecklas med flera alternativ
- Hållbar digital informationshantering
 - Proaktivitet
 - Transparens
- Stora risker med inlåsningsseffekt på e-arkivsystem och andra verksamhetssystem
- Kostnadsskillnader

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

NOSAD

Myter och missförstånd kring öppen källkod

Rekommenderad inspelning

- [Introduktion till öppen programvara](#)

Lästips

- [Nosad - Network open source and data](#)

Finns det support för öppen programvara?

Går det att upphandla öppen programvara?

Går det att kräva att en öppen programvara ska användas inom ramen för en upphandling eller avrop?

Är det förenligt med anställningsavtalet som myndighetsanställd?

Myndigheter är skyldiga att avskriva öppen programvara vars utveckling de har finansierat och kan därmed inte dela med andra.

Myndigheter ska vara försiktiga med att ta in öppen programvara med vissa licenser.

Kommuner som agerar enligt Open by Default

Rekommenderade workshops

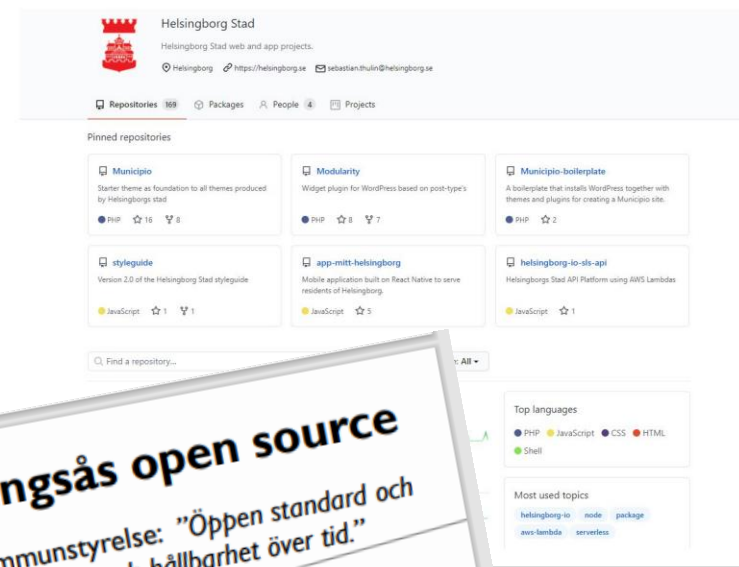
- Introduktion till öppen programvara
- Så jobbar offentlig sektor med open source
- Open by default inom offentlig verksamhet

Lästips

- Sundsvalls Kommuns riktlinjer | Sundsvalls kommun
- Råd för delning och användning av öppen källkod | eSAM

”Ett systemfel i kommunsektorn hindrar digitalisering”
(Jari Koponen | Sundsvalls Kommun)

Öppna källkod hos oss

Därför väljer Alingsås open source

- **Politisk vilja.** Alingsås kommunstyrelse: ”Öppen standard och öppen källkod som skapar utveckling och hållbarhet över tid.”
- **Samverka** med andra
- **Kostnadseffektivt**
- Möjliggör utveckling och **innovation**
- **Kompetens** och vilja hos medarbetare

Vi utvecklar en API-baserad digital infrastruktur helt i öppen källkod samt har som utgångspunkt att allt vi utvecklar ska bygga på öppenhet

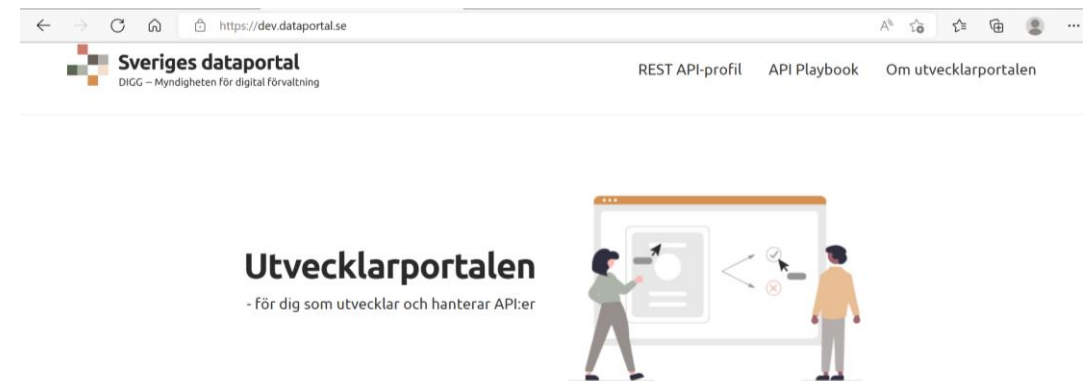
Designa för återanvändning

Rekommenderad inspelning

- Policy för öppen programvara

Lästips

- Standard for Public Code - En standardpolicy för användning och utveckling av öppen programvara | Foundation for Public code
- REST API-profil - Utvecklarportalen (dataportal.se)

Öppna standarder – förutsättning för sund konkurrens

Rekommenderad inspelning

- Öppna standarder

Lästips

Fem rekommendationer för lyckad
upphandling av öppen programvara |
Högskolan i Skövde

<https://offentligkod.se>

Öppna standarder river inträdesbarriärerna

- Om en kund använder en it-lösning med öppna standarder ...
- ... där gränssnitten möjliggör interoperabilitet mellan olika system ...
- ... där varje del av it-miljön är utbytbar ...
- ... då har leverantören **incitament att behålla sin kund!**
- ... och marknaden har **incitament att överträffa** befintlig leverantör!

Öppna standarder

- [Kravkatalogen](#) i Programvaror och tjänster anger:

”Kund får ställa obligatoriska krav på standarder **endast om standarden uppfyller kraven på en öppen standard enligt SOU 2009:86**. Med en öppen standard avses en standard som uppfyller de fyra kriterier som interoperabilitetsramverket EIF 1.0 anger.”

1. Standarden är fastslagen och underhålls av en icke-vinstdrivande organisation och dess fortsatta utveckling sker enligt en öppen beslutsprocess öppen för alla intressenter (konsensus eller majoritetsbeslut etc.).
2. Standarden är publicerad och dess specifikation är tillgänglig antingen kostnadsfritt eller till självkostnadspris. Specifikationen ska vara tillåten att kopiera, distribuera och nyttja antingen kostnadsfritt eller till självkostnadspris.
3. Immaterialrätt kopplat till standarden, t.ex. patent, ska för evigt tillhandahållas utan krav på ersättning.
4. Det ska inte finnas några begränsningar för användningen eller återanvändningen av standarden.

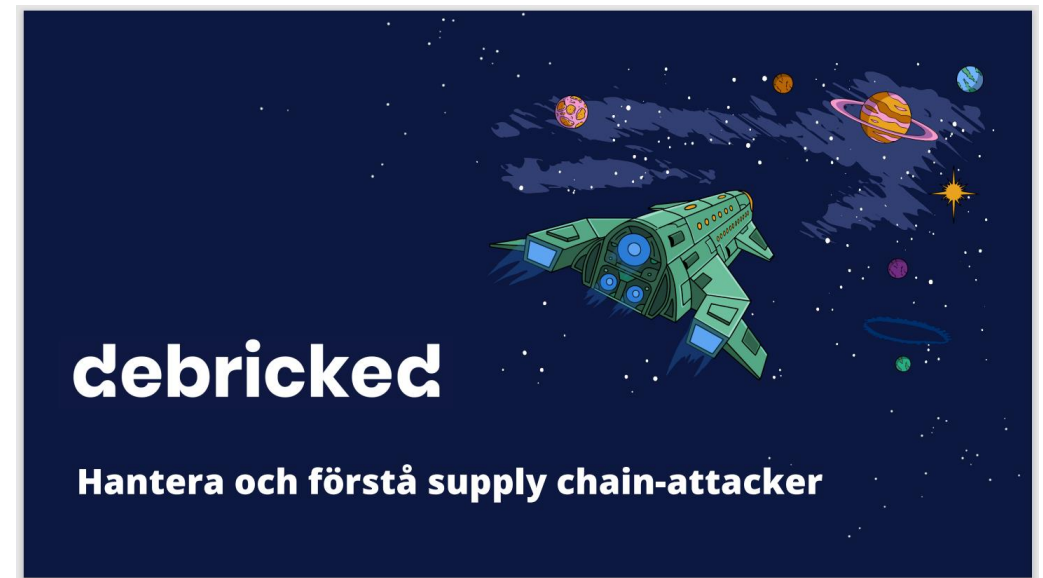
Har vi tänkt på IT-säkerheten?

Rekommenderad inspelning

- Hälsa och säkerhet vid val av öppen programvara
- Öppen källkod som bas i den digitala allemansrätten, Pass 2: Hälsa och säkerhet hos öppna källkodsprojekt | Brian Proffitt (RedHat)

Lästips

- Risikanalys öppen källkod | Arbetsförmedlingen

Slutsatser och medskick

- Hälsa och hållbarhet hos öppen programvara är centralt för en säker och robust digital infrastruktur
- Offentlig sektor mfl. behöver se över hur de kan bidra till att hälsan kan förbättras för att minimera risker för sårbarheter
- Stöd och vägledning behövs kring hur hälsan kan beaktas i en anskaffningsprocess

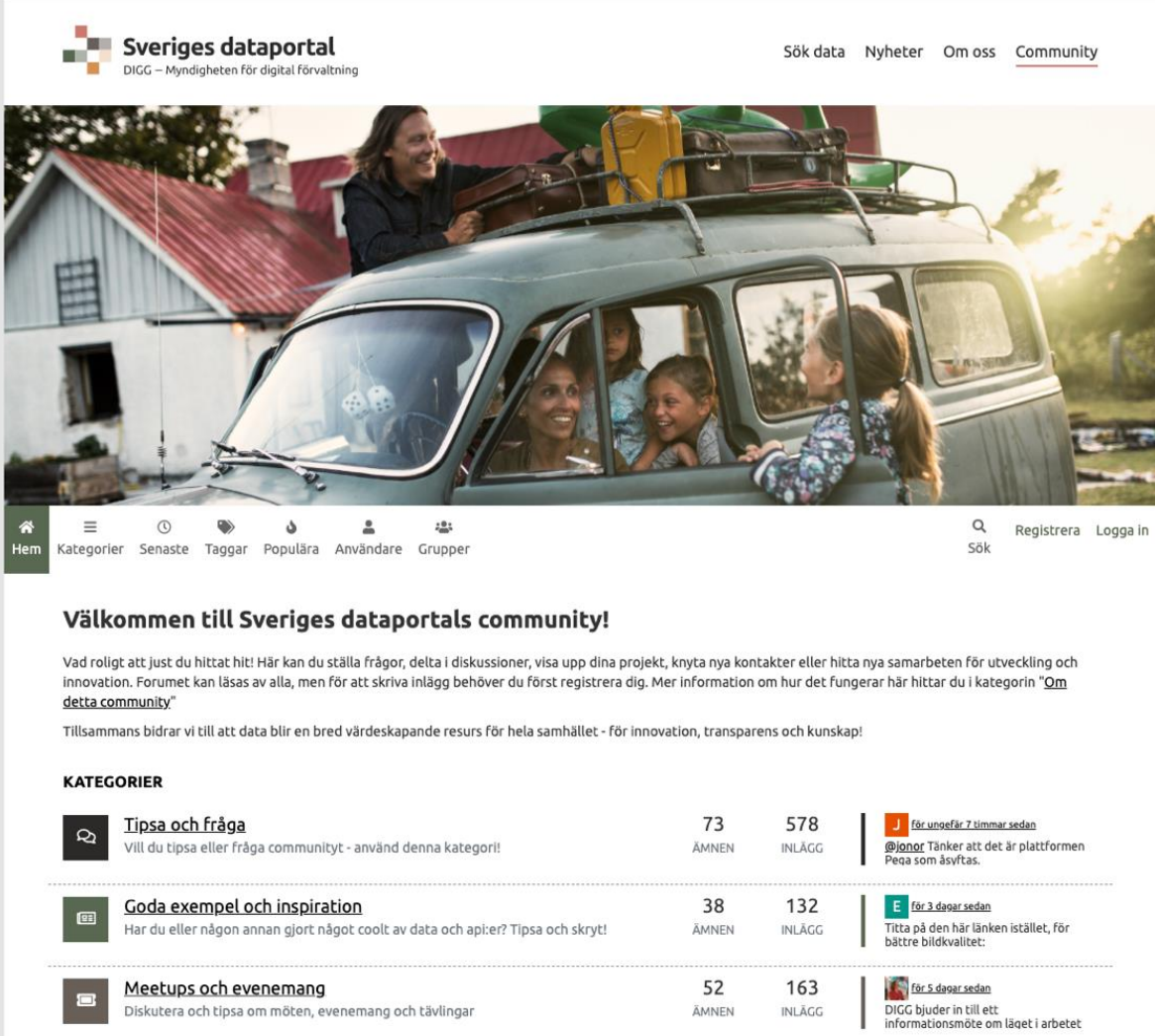
Digitala workshops

NOSAD

Hur kan civilsamhället och offentlig sektor samarbeta kring digital information?	Öppen källkod som bas i den digitala allemansrätten
Den nationella datastrategin och europeiska dataområden	Öppna standarder
Så jobbar offentlig sektor med open source	Länkade data och wikidata
Livslångt lärande	Öppen programvara i andra länder
Hälsa och säkerhet vid val av open source	API i praktiken
Open by default inom offentlig verksamhet	Policy för öppen programvara
Retrospektiv NOSAD 2021	Hackathons och innovationstävlingar
e-Arkiv med öppen källkod	Förvaltning öppna data
API-Playbook	Utfrågning öppna datautredningen
Svenska städers behov av digital infrastruktur	Introduktion till öppen programvara
Samarbete kollektivtrafiksektorn	Samverkan öppna data inom offentlig sektor
Offentlighetsprincipen	Öppna licenser och immaterialrätt

Call to action

1. Dela er data på Sveriges dataportal
2. Dela er kod på <https://offentligkod.se>
3. Skaffa ett konto hos <https://community.dataportal.se>
4. Dela med er av era goda exempel och delta på NOSAD event!
5. Prenumerera på NOSAD nyhetsbrev.

Sveriges dataportal
DIGG – Myndigheten för digital förvaltning

Sök data Nyheter Om oss Community

Hem Kategorier Senaste Taggar Populära Användare Grupper Sök Registrera Logga in

Välkommen till Sveriges dataportals community!

Vad roligt att just du hittat hit! Här kan du ställa frågor, delta i diskussioner, visa upp dina projekt, knyta nya kontakter eller hitta nya samarbeten för utveckling och innovation. Forumet kan läsas av alla, men för att skriva inlägg behöver du först registrera dig. Mer information om hur det fungerar här hittar du i kategorin "[Om detta community](#)".

Tillsammans bidrar vi till att data blir en bred värdeskapande resurs för hela samhället - för innovation, transparens och kunskap!

KATEGORIER

 Tipsa och fråga Vill du tipsa eller fråga communityt - använd denna kategori!	73 ÄMNEN	578 INLÄGG	 för ungefär 7 timmar sedan @janor Tänker att det är plattformen Peqa som äsytas.
 God exempel och inspiration Har du eller någon annan gjort något coolt av data och aplier? Tipsa och skryt!	38 ÄMNEN	132 INLÄGG	 för 3 dagar sedan Titta på den här länken istället, för bättre bildkvalitet:
 Meetups och evenemang Diskutera och tipsa om möten, evenemang och tävlingar	52 ÄMNEN	163 INLÄGG	 för 5 dagar sedan DIGG bjuder in till ett informationsmöte om läget i arbetet

Tack!

2022-06-26

